

جمع و تفریق اعداد دو رقمی

آیا می‌دانید؟ در یک تیم فوتبال ۱۱ نفر در زمین مسابقه بازی می‌کنند و هر تیم می‌تواند ۷ نفر یار ذخیره داشته باشد. به این ترتیب برای هر مسابقه، یک تیم می‌تواند چند نفر را معرفی کند؟

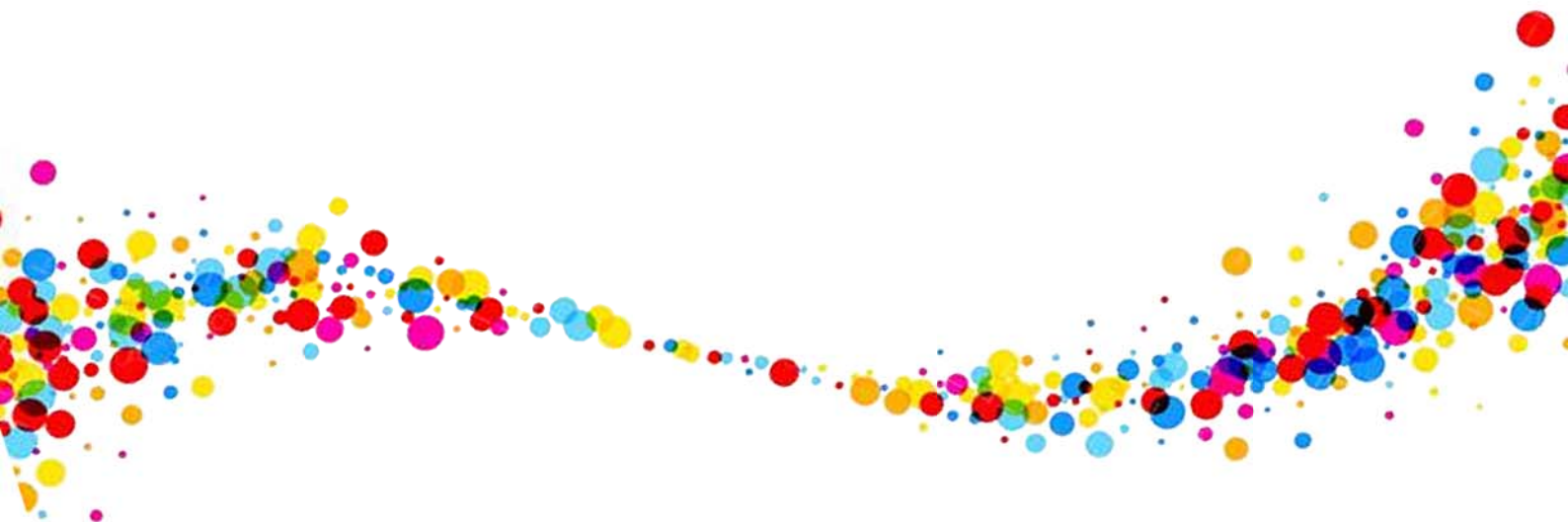
مرجع سوالات و محتوای آموزشی

ابتدایی-دوره متوسطه اول و دوم

زبان خارجه - فناوری اطلاعات

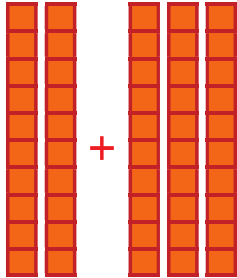
www.novinmad.ir

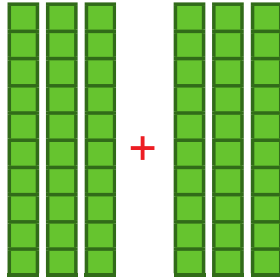
جمع و تفریق ده تایی

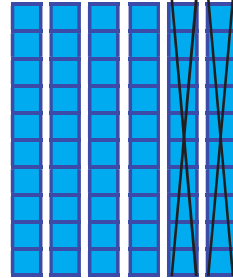
الف) با توجه به شکل، حاصل جمع و تفریق‌ها را پیدا کنید.

$$20 + 30 = 50$$

$$30 + 30 = 60$$

$$60 - 20 = 40$$

فعالیت

ب) با دسته‌های ده تایی که آموزگار به هر گروه می‌دهد، حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

$$40 + 20 = 60$$

$$80 - 30 = 50$$

$$50 + 20 = 70$$

$$30 + 30 = 60$$

$$70 - 20 = 50$$

$$90 - 60 = 30$$

ج) حالا بدون استفاده از دسته‌های ده تایی (به صورت ذهنی) حاصل جمع و تفریق‌ها را بنویسید.

$$40 + 30 = 70$$

$$90 - 40 = 50$$

$$60 - 50 = 10$$

$$70 + 20 = 90$$

$$80 - 50 = 30$$

$$30 + 60 = 90$$

جمع و تفریق‌های بالا مانند جمع و تفریق‌های عددی یک رقمی است. $40 + 20$ را می‌توان گفت: ۴ دسته ده تایی و ۲ دسته ده تایی که می‌شود ۶ دسته ده تایی یا ۶۰.

کامل کن

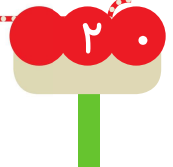
به محور اعداد زیر نگاه کنید.

گاهی اوقات می‌توانیم محور را فقط با نوشتن دسته‌های ده تایی رسم کنیم.

عددهای محور را کامل کنید.

کار در کلاس

۱- مانند نمونه جواب جمع و تفریق‌ها را حساب کنید.

$$3 + 5 = 8$$

$$4 - 3 = 1$$

$$6 - 5 = 1$$

$$30 + 50 = 80$$

$$40 - 30 = 10$$

$$60 - 50 = 10$$

$$3 + 5 = 8$$

$$4 - 3 = 1$$

$$6 - 5 = 1$$

ده تایی

ده تایی

ده تایی

ده تایی

ده تایی

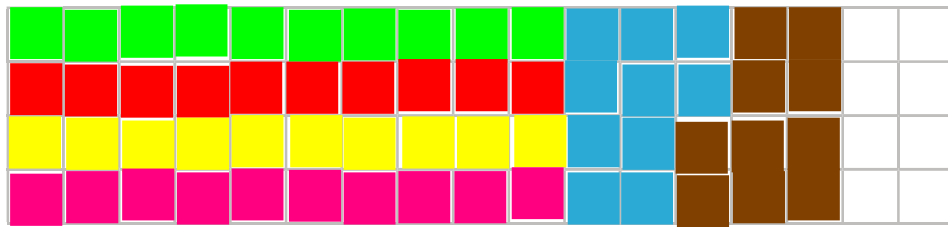
ده تایی

ده تایی

ده تایی

ده تایی

۲- شکل زیر را با استفاده از مداد رنگی به دسته‌های ده تایی تبدیل کنید. تعداد شکل‌ها را بنویسید.

۶۸

آیا شکل دسته‌های ده تایی شما مثل بقیه‌ی دوستانتان است؟

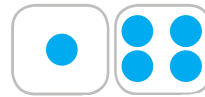
۱- مانند نمونه‌ها برای هر شکل یک جمع بنویسید.

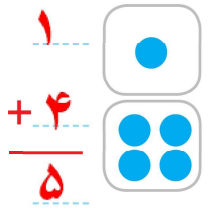
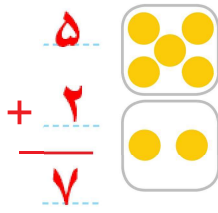
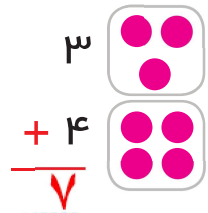
$$3 + 4 = 7$$

$$5 + 2 = 7$$

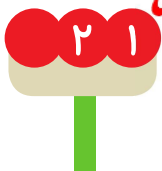
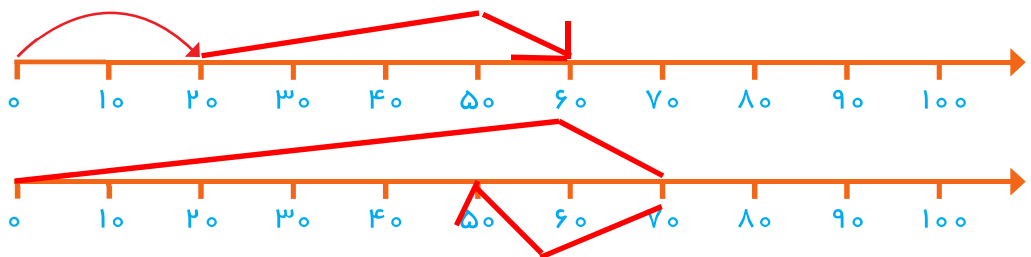
$$1 + 4 = 5$$

فعالیت

۲- روی محور جواب جمع یا تفریق را نشان دهید.

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 40 \\ \hline 60 \\ 70 \\ - 20 \\ \hline 50 \end{array}$$

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را بنویسید.

$$40 + 20 = 60 \quad 90 - 50 = 40 \quad 80 - 30 = 50$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 50 \\ \hline 80 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ + 10 \\ \hline 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 70 \\ - 20 \\ \hline 50 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ - 50 \\ \hline 30 \end{array}$$

۲- جاهای خالی را کامل کنید و سپس مانند نمونه یک تساوی بنویسید.

۲ دسته‌ی ده‌تایی به اضافه‌ی ۳ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود 50 دسته‌ی ده‌تایی.

$$20 + 30 = 50 \text{ یعنی}$$

۷ دسته‌ی ده‌تایی منهای ۴ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود 30 دسته‌ی ده‌تایی.

$$70 - 40 = 30 \text{ یعنی}$$

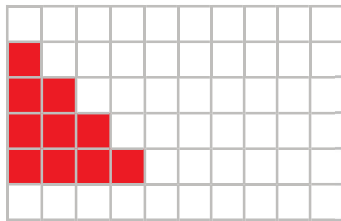
۲ دسته‌ی ده‌تایی به اضافه‌ی ۴ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود 60 دسته‌ی ده‌تایی.

$$20 + 40 = 60 \text{ یعنی}$$

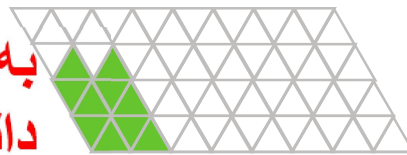
۸ دسته‌ی ده‌تایی منهای ۲ دسته‌ی ده‌تایی می‌شود 60 دسته‌ی ده‌تایی.

$$80 - 20 = 60 \text{ یعنی}$$

۳- مانند نمونه با رنگ کردن ۱۰ تا خانه، شکل‌های مختلف بسازید. هر بار از یک مداد رنگی استفاده کنید. چند تا دسته‌ی ده‌تایی درست کردید؟

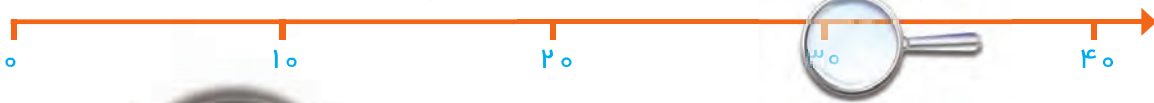

به عهده‌ی
دانش آموز

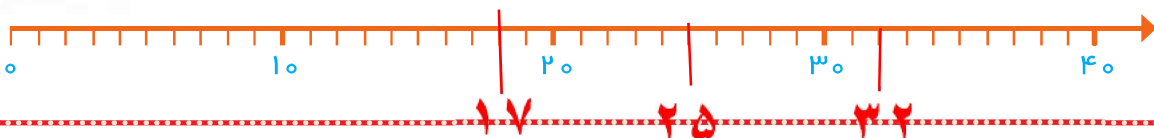
تقریب بزن

می‌خواهیم عدد ۳۲ را روی محور اعداد نشان دهیم.

می‌دانیم عدد ۳۲ بعد از عدد ۳۰ است. برای این که محل ۳۲ بهتر دیده شود، روی آن قسمت ذره‌بین گذاشته شده است. شما عدد ۳۲ را با علامت نشان دهید.

عددهای ۱۷، ۲۵ و ۳۲ را هم روی محور اعداد زیر نشان دهید.

جمع و تفریق

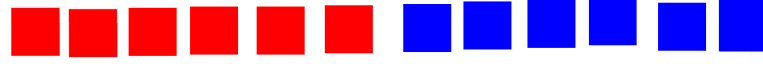

۱- با رسم شکل حاصل جمع ها و تفریق های زیر را به دست آورید.

$$4 + 7 = 11$$

$$6 + 6 = 12$$

$$12 - 8 = 4$$

$$14 - 7 = 7$$

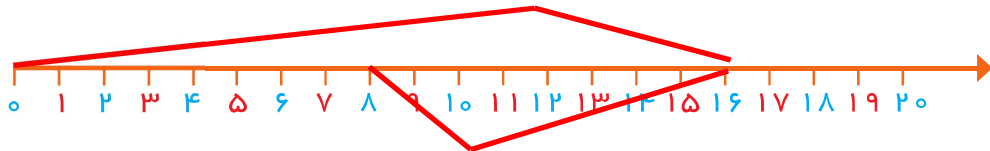

فعالیت

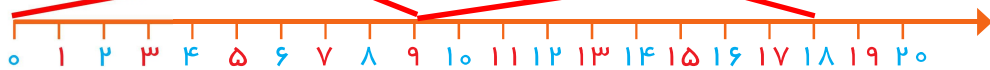

۲- با استفاده از محور جواب جمع ها و تفریق های زیر را به دست آورید.

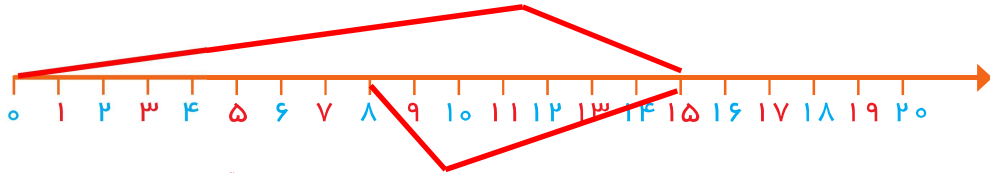
$$16 - 8 = 8$$

$$9 + 9 = 18$$

$$15 - 7 = 8$$

$$7 + 8 = 15$$

۳- با رسم چوب خط حاصل جمع ها را پیدا کنید.

$$5 + 6 = 11$$

چوب خط

$$7 + 6 = 13$$

چوب خط

$$8 + 8 = 16$$

رسم شود

$$7 + 7 = 14$$

رسم شود

برای پیدا کردن حاصل جمع و یا تفریق دو عدد یک رقمی راه های مختلفی وجود دارد. راه مورد علاقه شما کدام است؟ در این مورد با دوستان خود در کلاس گفت و گو کنید.

کار در کلاس

حاصل جمع و تفریق‌های زیر را از هر روشی که می‌خواهید، به دست آورید. روش خود را با روش دوستانتان مقایسه کنید.

$$\begin{array}{r} 8 \\ + 9 \\ \hline 17 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 5 \\ \hline 12 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 12 \\ - 9 \\ \hline 3 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 14 \\ - 6 \\ \hline 8 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6 \\ + 9 \\ \hline 15 \end{array}$$

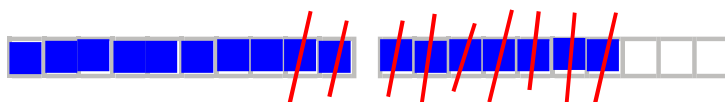
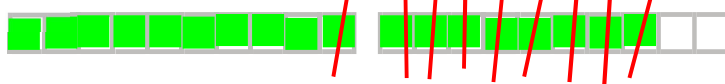
$$\begin{array}{r} 7 \\ + 6 \\ \hline 13 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 17 \\ - 8 \\ \hline 9 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19 \\ - 9 \\ \hline 10 \end{array}$$

۱- با رنگ کردن مربع‌ها و یا خط زدن مربع‌های رنگ شده، حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 7 \\ + 9 \\ \hline 16 \\ 18 \\ - 9 \\ \hline 9 \\ 17 \\ - 9 \\ \hline 8 \end{array}$$

فعالیت

۲- مانند نمونه جدول‌های جمع و تفریق را کامل کنید.

۳+۴ ۳+۷

+	۴	۷	۵
۳	۷	۱۰	۸

+	۶	۷	۸	۹
۴	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
۵	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴

-	۸	۷	۵	۲
۱۸	۱۰	۱۱	۱۳	۱۶
۱۵	۷	۸	۱۰	۱۳

برای جمع و تفریق کردن عددهایی که بیشتر از یک رقم دارند، نیاز دارید که جمع و تفریق اعداد یک‌رقمی را با سرعت انجام دهید. بهتر است با تمرین کردن آن‌ها را به خاطر بسپارید.

بسیار مهم

جدول‌های جمع و تفریق را کامل کنید. می‌توانید از محور زیر کمک بگیرید.

+	۵	۶	۷	۸	۹
۵	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۶	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۷	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶
۸	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
۹	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸

خانه‌های رنگی جمع‌های دوقلو را نشان می‌دهند.

-	۵	۶	۷	۸	۹
۱۵	۱۰	۹	۸	۷	۶
۱۶	۱۱	۱۰	۹	۸	۷
۱۷	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸
۱۸	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹
۱۹	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰

بیشترین عدد یک رقمی ۹ و کمترین عدد یک رقمی ۰ است.

۱- الف) بیشترین عدد یک رقمی و کمترین عدد یک رقمی را بنویسید.
ب) جدول‌های زیر را کامل کنید. بیشترین و کمترین حاصل جمع دو عدد یک رقمی را مشخص کنید.

جمع دو عدد یک رقمی	$7+9$	$8+9$	$9+9$
حاصل جمع	۱۶	۱۷	۱۸

جمع دو عدد یک رقمی	$0+0$	$0+1$	$1+1$
حاصل جمع	۰	۱	۲

۲- امین ۹ صفحه از یک کتاب را خوانده است. او در این هفته ۸ صفحه دیگر را خواند. یعنی چند صفحه از کتاب را خوانده است؟

$$9 + 8 = 17$$

۱۷ صفحه خوانده است

۳- ریحانه دیروز ۱۴ تخم مرغ را از قفس مرغ‌ها جمع کرد و آن‌ها را در یخچال گذاشت. مادر او برای درست کردن شام ۶ تخم مرغ را استفاده کرد. چند تخم مرغ باقی مانده است؟

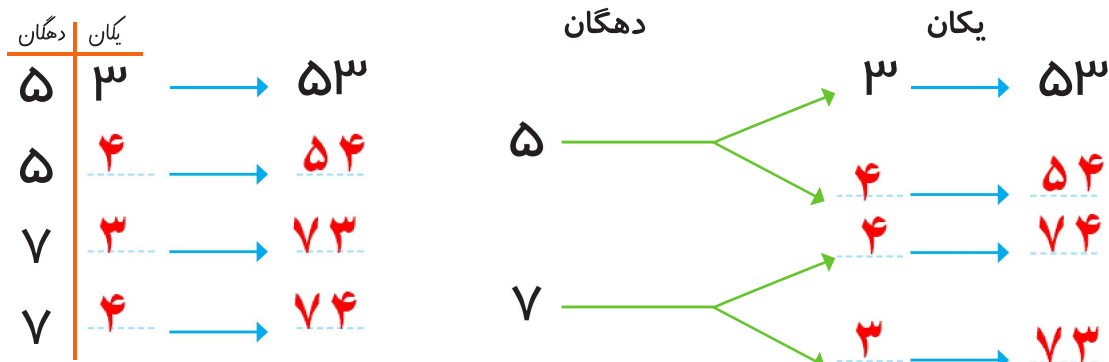
$$14 - 6 = 8$$

۸ تخم مرغ باقی مانده است

خلاق باش

آقای بهرامی از دانش آموزان خواست جواب جمع $7+6$ را به دست آورند. علی عددها را با انگشتان دست خود نشان داد و گفت: آقا ۷ همان ۵ و ۲ است و ۶ هم ۵ و ۱ است. پس $7+6$ را می‌توان به صورت $5+2+5+1$ گفت. ۵ و ۵ می‌شود ۱۰، پس جواب این جمع ۱۳ است. محسن گفت: من ۳ تا از روی ۶ برمی‌دارم و به ۷ می‌دهم تا یک دسته‌ی ۱۰ تایی درست شود. حالا این ۱۰ را با ۳ تایی که از ۶ باقی مانده، جمع می‌کنم. مجید گفت: من ۴ تا از روی ۷ برمی‌دارم و به ۶ می‌دهم تا یک دسته‌ی ده‌تایی درست شود. بعد ۱۰ را با ۳ تایی باقی مانده از ۷ جمع می‌کنم. سعید گفت: من از روی جدول عددهای ۱ تا ۱۰۰ ابتدا ۷ را پیدا کردم و ۶ تا بعد از آن را شمردم. حسین گفت: آقا من با پدرم جمع‌های دوقلو را تمرین کردم و می‌دانم $6+6$ می‌شود ۱۲، پس اگر یکی به ۱۲ اضافه کنم، جواب $7+6$ به دست می‌آید. آقای بهرامی از این‌که این تعداد راه حل خوب در کلاس مطرح شده بود، خیلی خوش حال شد. شما هم روش حل خود را بیان کنید.

۱- همی عددای دو رقمی را بنویسید که رقم‌های یکان آن ۳ و ۴ و رقم دهگان آن ۵ و ۷ باشد.

۲- حاصل جمع‌های زیر ۶ می‌شود. مانند نمونه جمع‌هایی را بنویسید که حاصل جمع برابر ۶ شود.

$0 + 6 = 6$ $4 + 2 = 6$ $2 + 4 = 6$ $3 + 3 = 6$
 $5 + 1 = 6$ $1 + 5 = 6$ $6 + 0 = 6$

۳- این جمع‌ها را با یک نظم مشخص در جدول زیر بنویسید. در این سوال جمع ۲ رقم باید ۸ باشد

+	۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶
	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۰

الگویابی کن

الگوهای عددی زیر را ادامه دهید.

۷۱_۷۲_۷۳_۷۴_۷۵_۷۶_۷۷_۷۸_۷۹_۸۰_۸۱_۸۲

+۱ +۱

۲_۴_۶_۸_۱۰_۱۲_۱۴_۱۶_۱۸_۲۰_۲۲_۲۴_۲۶_۲۸

+۲ +۲ +۲

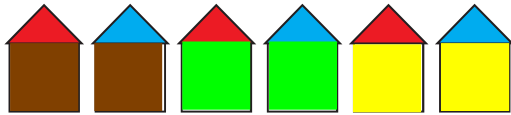
۳_۶_۹_۱۲_۱۵_۱۸_۲۱_۲۴_۲۷_۳۰_۳۳_۳۶_۳۹_۴۲

+۳ +۳ +۳

برای پیدا کردن همی حالت‌هایی که در یک مسئله اتفاق می‌افتد، می‌توان آن‌ها را به‌طور منظم نوشت تا مطمئن شویم چیزی جا نیفتاده است.

برای رنگ کردن مثلث از رنگ‌های آبی یا قرمز و برای رنگ کردن مربع از رنگ‌های قهوه‌ای، سبز و زرد استفاده کنید. به چند روش می‌توانید شکل رو به رو را رنگ کنید؟
با ۲ روش زیر به ۶ حالت می‌توانیم شکل را رنگ کنیم
 رنگ کردن شکل‌ها را به صورت منظم ادامه دهید.

روش اول

روش دوم

نظم روش اول و دوم چه تفاوتی با هم دارد؟

در روش اول رنگ مربع‌ها را ثابت نگه می‌داریم و مثلث‌ها را یکی قرمز و یکی آبی رنگ می‌کنیم ولی در روش دوم رنگ مثلث‌ها را ثابت نگه می‌داریم و مربع‌ها را به ترتیب قهوه‌ای، سبز و زرد می‌کنیم

کامل کن

عددهای ساعت روبه‌رو را بنویسید و بگویید چه ساعتی را نشان می‌دهد؟

در شکل روبه‌رو عقربه‌ی بزرگ ساعت حرکت کرده است. روی این قسمت ساعت ذره‌بین گذاشته‌ایم تا معلوم شود این عقربه چقدر جلو رفته است.

هر قسمت کوچک یک دقیقه است.

۶ دقیقه این عقربه چند دقیقه جلو رفته است؟

فکر کردن همراه با نظم به حل مسئله‌ها کمک می‌کند. ممکن است ترتیبی که برای نوشتن جواب‌ها انتخاب می‌کنیم، با افراد دیگر تفاوت داشته باشد. آن چه اهمیت دارد، وجود یک نظم و ترتیب مشخص است.

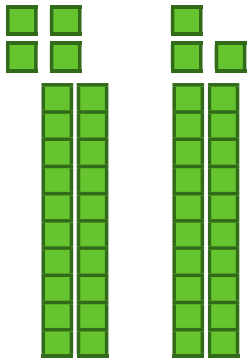
جمع و تفریق دو عدد دو رقمی

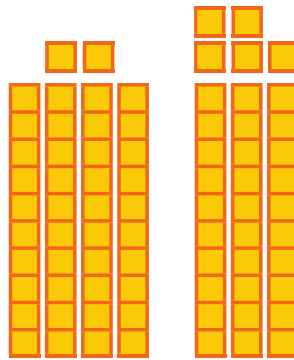
فعالیت

۱- دسته‌های ده‌تایی و یکی را روی میز قرار دهید. یک دسته‌ی ده‌تایی و ۴ یکی بردارید و عدد ۱۴ را درست کنید. برای درست کردن عدد ۲۳ چند دسته‌ی ده‌تایی و چند یکی برمی‌دارید؟ **۲ دسته ده‌تایی و ۳ یکی برمی‌داریم**
حالا با کنار هم گذاشتن ده‌تایی‌ها و یکی‌ها حساب کنید این دو عدد روی هم چند می‌شود؟ **۳۷**
به همین ترتیب ۲ عدد دو رقمی دیگر درست کنید و حاصل جمع آن‌ها را به دست آورید. این کار را چند مرتبه تکرار کنید.

۲- با توجه به شکل‌ها، حاصل جمع‌ها را پیدا کنید.

$$24 + 23 = 47$$

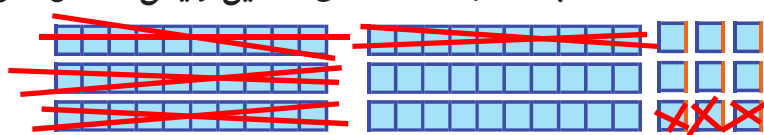
$$42 + 35 = 77$$

برای جمع کردن دو عدد دو رقمی ابتدا دسته‌های ده‌تایی را با هم جمع می‌کنیم، سپس یکی‌ها را با هم جمع می‌کنیم.

۳- با خط زدن دسته‌های ده‌تایی و یکی، حاصل تفریق‌ها را به دست آورید.

$$47 - 22 = 25$$

$$69 - 43 = 26$$

برای تفریق دو عدد دو رقمی نیز ابتدا از دسته‌های ده‌تایی کم می‌کنیم، سپس از یکی‌ها برمی‌داریم.

فعالیت

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 23 \\ \hline 57 \end{array}$$

اضافه کردن ده تایی‌ها

$$\begin{array}{r} 54 \\ + 3 \\ \hline 57 \end{array}$$

اضافه کردن یکی‌ها

حاصل جمع دو عدد

۱- مجید جمع $34+23$ را به صورت ستونی نوشت و جواب جمع را به صورت روبه‌رو به دست آورد. شما توضیح دهید جواب‌های ۵۴ و ۵۷ چگونه به دست آمده است.

۲- مجید تفریق $47-22$ را به صورت ستونی نوشت و جواب تفریق را به صورت زیر به دست آورد. شما توضیح دهید جواب‌های ۲۷ و ۲۵ چگونه به دست آمده است.

$$\begin{array}{r} 47 \\ - 22 \\ \hline 25 \end{array}$$

کم کردن ده تایی‌ها

$$\begin{array}{r} 27 \\ - 2 \\ \hline 25 \end{array}$$

کم کردن یکی‌ها

حاصل تفریق دو عدد

حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

$\begin{array}{r} 35 \\ + 23 \\ \hline 58 \end{array}$	$\begin{array}{r} 41 \\ + 37 \\ \hline 78 \end{array}$	$\begin{array}{r} 50 \\ + 29 \\ \hline 79 \end{array}$	$\begin{array}{r} 76 \\ - 23 \\ \hline 53 \end{array}$	$\begin{array}{r} 95 \\ - 84 \\ \hline 11 \end{array}$	$\begin{array}{r} 49 \\ - 20 \\ \hline 29 \end{array}$
$\begin{array}{r} 55 \\ + 3 \\ \hline 58 \end{array}$	$\begin{array}{r} 71 \\ + 7 \\ \hline 78 \end{array}$	$\begin{array}{r} 70 \\ + 9 \\ \hline 79 \end{array}$	$\begin{array}{r} 56 \\ - 3 \\ \hline 53 \end{array}$	$\begin{array}{r} 15 \\ - 4 \\ \hline 11 \end{array}$	$\begin{array}{r} 29 \\ - 0 \\ \hline 29 \end{array}$

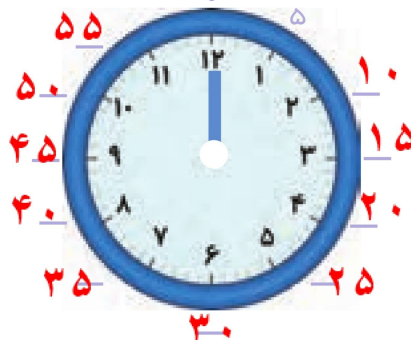

کار در کلاس

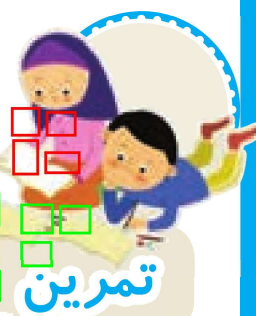
الگویابی کن

اگر عقربه‌ی کوچک حرکت کند، ساعت‌های کامل را بنویسید.

اگر عقربه‌ی بزرگ حرکت کند، در جاهای خالی عدد مناسب را بنویسید.

۱- مانند نمونه جمع و تفریق‌ها را با رسم شکل انجام دهید.

$$\begin{array}{r} ۲۳ \\ + ۱۴ \\ + ۲۳ \\ + ۲۴ \\ \hline ۳۷ \\ ۴۷ \\ - ۲۲ \\ \hline ۲۷ \\ - ۲ \\ \hline ۲۵ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۳۱ \\ + ۱۰ \\ + ۴۲ \\ + ۰ \\ \hline ۴۲ \\ ۵۶ \\ - ۳۶ \\ \hline ۲۶ \\ - ۶ \\ \hline ۲۰ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۴ \\ + ۳۳ \\ \hline ۵۴ \\ ۳ \\ \hline ۵۷ \\ ۳۴ \\ - ۲۰ \\ \hline ۱۴ \end{array}$$

۲- مانند نمونه حاصل جمع و تفریق‌ها را با نوشتن راه حل به دست آورید.

$$\begin{array}{r} ۴۹ \\ - ۲۷ \\ \hline ۲۹ \\ - ۷ \\ \hline ۲۲ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۳ \\ + ۱۴ \\ \hline ۳۳ \\ + ۴ \\ \hline ۳۷ \end{array}$$

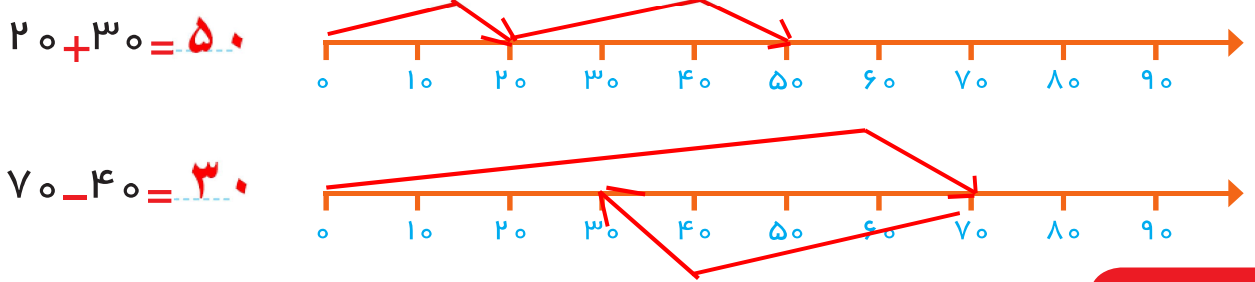
$$\begin{array}{r} ۴۶ \\ - ۱۶ \\ \hline ۳۰ \\ - ۶ \\ \hline ۲۴ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۲۴ \\ + ۲۴ \\ \hline ۴۸ \\ + ۴ \\ \hline ۵۲ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۶۷ \\ - ۳۰ \\ \hline ۳۷ \\ - ۰ \\ \hline ۳۷ \end{array}$$

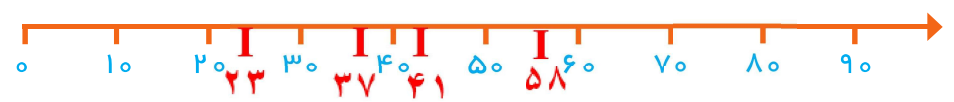
$$\begin{array}{r} ۲۰ \\ + ۲۹ \\ \hline ۴۰ \\ + ۹ \\ \hline ۴۹ \end{array}$$

۳- با کمک محور اعداد جواب جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

تقریب بزن

عددهای ۲۳ و ۳۷ و ۴۱ و ۵۸ را روی محور اعداد به صورت تقریبی نشان دهید.

- حالا مشخص کنید عدد ۲۳ به ۲۰ نزدیک‌تر است یا به ۳۰؟
- حالا مشخص کنید عدد ۳۷ به ۳۰ نزدیک‌تر است یا به ۴۰؟
- حالا مشخص کنید عدد ۴۱ به ۴۰ نزدیک‌تر است یا به ۵۰؟
- حالا مشخص کنید عدد ۵۸ به ۵۰ نزدیک‌تر است یا به ۶۰؟

جمع و تفریق دو عدد (ادامه)

۱- آموزگار امروز هم با دسته‌های ده تایی و یکی به کلاس وارد شد و به هر گروه تعدادی از آن‌ها را داد و گفت جواب جمع $۲۴+۳۷$ را پیدا کنید. شما هم دست به کار شوید.

فعالیت

$$\begin{array}{r} ۲۴ \\ + ۳۷ \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۴ \\ + ۷ \\ \hline \end{array}$$

اضافه کردن ده تایی‌ها
اضافه کردن یکی‌ها
حاصل جمع دو عدد

$$\begin{array}{r} ۲۴ \\ + ۳۰ \\ \hline ۵۴ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۴ \\ + ۷ \\ \hline \end{array}$$

حاصل جمع دو عدد را پیدا کنید.

به همین ترتیب جواب جمع‌های زیر را به کمک دسته‌های ده تایی و یکی پیدا و جاهای خالی را کامل کنید و کنار هر کدام شکل بکشید.

$$\begin{array}{r} ۲۹ \\ + ۱۴ \\ \hline ۳۹ \\ + ۴ \\ \hline ۴۳ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۳۷ \\ + ۲۵ \\ \hline ۵۷ \\ + ۵ \\ \hline ۶۲ \end{array}$$

۲- وقتی همه‌ی دانش‌آموزان جمع کردن را یاد گرفتند، آموزگار از آن‌ها خواست حاصل تفریق $۳۵-۱۷$ را به دست آورند.

$$\begin{array}{r} ۳۵ \\ - ۱۷ \\ \hline ۲۵ \\ - ۷ \\ \hline ۱۸ \end{array}$$

کم کردن ده تایی‌ها
کم کردن یکی‌ها
حاصل تفریق دو عدد

ابتدا از عدد اول دسته‌های ده تایی را بردارید. سپس از عدد باقی مانده یکی‌ها را بردارید.

به همین ترتیب با وسایلی که در اختیار دارید، جواب تفریق‌های زیر را پیدا و جاهای خالی را کامل کنید و کنار هر کدام شکل بکشید.

$$\begin{array}{r} ۴۳ \\ - ۲۷ \\ \hline ۲۳ \\ - ۷ \\ \hline ۱۶ \end{array}$$

$$\begin{array}{r} ۵۲ \\ - ۱۴ \\ \hline ۴۲ \\ - ۴ \\ \hline ۳۸ \end{array}$$

شکل بکش

کار در کلاس

۱- می‌توانید به کمک جدول اعداد ۱ تا ۱۰۰ حاصل جمع و

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰
۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰
۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹	۶۰
۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰
۷۱	۷۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۶	۷۷	۷۸	۷۹	۸۰
۸۱	۸۲	۸۳	۸۴	۸۵	۸۶	۸۷	۸۸	۸۹	۹۰
۹۱	۹۲	۹۳	۹۴	۹۵	۹۶	۹۷	۹۸	۹۹	۱۰۰

تفریق‌ها را پیدا کنید. برای پیدا کردن جواب جمع $۲۴+۳۲$ ابتدا ۲۴ را پیدا کنید، ۳ تا ۱۰ تایی به آن اضافه کنید یعنی چند ردیف در جدول پایین می‌روید؟ ۳ حالا به اندازه‌ی ۲ تا یکی رو به جلو حرکت کنید. حاصل جمع چند شد؟ ۵۶ برای پیدا کردن حاصل تفریق $۴۷-۳۴$ ابتدا ۴۷ را پیدا کنید. ۳ ده تایی از آن کم کنید. یعنی چند تا ردیف بالا می‌روید؟ ۳ ردیف. حالا به اندازه‌ی ۴ تا یکی رو به عقب حرکت کنید. حاصل تفریق چند شد؟ ۱۳ .

۲- جواب جمع و تفریق‌ها را مانند نمونه به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 17 \\ + 19 \\ \hline 36 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ + 35 \\ \hline 60 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 29 \\ + 46 \\ \hline 75 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 74 \\ - 17 \\ \hline 57 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 80 \\ - 14 \\ \hline 66 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 62 \\ - 38 \\ \hline 24 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 47 \\ - 25 \\ \hline 22 \end{array}$$

ساعت چند است؟ مانند نمونه بنویسید.

کامل کن

ساعت ۴ و ۱۵ دقیقه است.

ساعت ۳ و ۳۰ دقیقه است

ساعت ۸ و ۲۰ دقیقه است

ساعت ۹ و ۱۰ دقیقه است

ساعت ۹ و ۲۰ دقیقه است

ساعت ۷ و ۵۵ دقیقه است

۱- حاصل جمع و تفریق‌ها را به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 23 \\ + 57 \\ \hline 80 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 60 \\ - 14 \\ \hline 46 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 54 \\ - 21 \\ \hline 33 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 59 \\ + 27 \\ \hline 86 \end{array}$$

۲- مهدی ۲۶ دقیقه به نوار قرآن گوش داد و سپس ۱۷ دقیقه روان خوانی آن آیات را تمرین کرد. مهدی چند دقیقه برای یادگیری قرآن وقت گذاشته است؟

$$\begin{array}{r} 26 \\ + 17 \\ \hline 43 \end{array}$$

مهدی ۴۳ دقیقه وقت گذاشته است

۳- تکالیف ریاضی و علوم مهدیه ۵۵ دقیقه طول کشید. اگر تکالیف علوم او ۲۹ دقیقه زمان برده باشد، مهدیه در چند دقیقه تکالیف ریاضی نوشته است؟

$$\begin{array}{r} 55 \\ - 29 \\ \hline 26 \end{array}$$

مهدیه ۲۶ دقیقه تکالیف ریاضی انجام داده است

تقریب بزن

۱- ۴۷ به چه عددی نزدیک تر است؟ ۵۰ یا ۴۰؟

۲- ۲۱ به چه عددی نزدیک تر است؟ ۲۰ یا ۳۰؟

۳- مانند نمونه جواب جمع و تفریق‌های زیر را به صورت تقریبی به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 47 \rightarrow 50 \\ + 21 \rightarrow + 20 \\ \hline 70 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 71 \rightarrow 70 \\ + 24 \rightarrow + 20 \\ \hline 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 39 \rightarrow 40 \\ + 25 \rightarrow + 30 \\ \hline 70 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 81 \rightarrow 80 \\ - 28 \rightarrow - 30 \\ \hline 50 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 89 \rightarrow 90 \\ - 51 \rightarrow - 50 \\ \hline 40 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 52 \rightarrow 50 \\ - 25 \rightarrow - 30 \\ \hline 20 \end{array}$$

عدد ۲۵ را به صورت تقریبی ۳۰ بنویسید.

مرور فصل

فرهنگ نوشتن

روش پیدا کردن جواب جمع و تفریق تقریبی را توضیح دهید و برای آن یک مثال بنویسید.

ابتدا هر عدد را بصورت تقریبی محاسبه میکنیم. سپس جمع و تفریق مربوط به آنها را به دست می آوریم

مثال

$$\begin{array}{r} 34 \\ + 18 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 30 \\ + 20 \\ \hline 50 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 48 \\ - 12 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 50 \\ - 10 \\ \hline 40 \end{array}$$

تمرین

رنگ	حاصل جمع یا تفریق
سبز	عددهای بین ۱۰ تا ۲۰
آبی	عددهای بین ۲۱ تا ۳۰
قرمز	عددهای بین ۳۱ تا ۴۰
زرد	عددهای بین ۴۱ تا ۵۰

۱- ابتدا جمع و تفریقها را انجام دهید. سپس با توجه به جدول رنگ، گل های زیر را رنگ آمیزی کنید.

۲- جواب جمع و تفریق‌ها را به صورت تقریبی به دست آورید.

$$\begin{array}{r} 53 \rightarrow 50 \\ + 29 \rightarrow + 30 \\ \hline 80 \end{array}$$

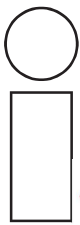
$$\begin{array}{r} 68 \rightarrow 70 \\ - 41 \rightarrow - 40 \\ \hline 30 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 29 \rightarrow 30 \\ + 49 \rightarrow + 50 \\ \hline 80 \end{array}$$

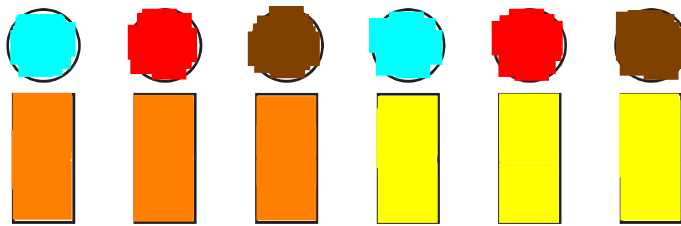
$$\begin{array}{r} 55 \rightarrow 60 \\ + 32 \rightarrow + 30 \\ \hline 90 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 81 \rightarrow 80 \\ - 37 \rightarrow - 40 \\ \hline 40 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 47 \rightarrow 50 \\ - 20 \rightarrow - 20 \\ \hline 30 \end{array}$$

۳- اگر برای رنگ کردن دایره، رنگ‌های قهوه‌ای و قرمز و آبی و برای رنگ کردن مستطیل، رنگ‌های زرد و نارنجی را به کار ببریم، به چند حالت می‌توانیم این شکل را رنگ کنیم؟

۴- چند عدد ۲ رقمی می‌توان نوشت که رقم یکانش ۴ یا ۵ و رقم دهگان آن ۶ یا ۷ یا ۸ باشد؟

۸۴ ۸۵ ۷۴ ۷۵ ۶۴ ۶۵

یکان دهگان

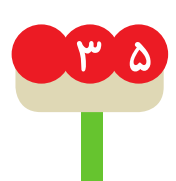
۸
۸
۷
۷
۶
۶
۵

۵- الف) زهرا ۲۴ صدف از ساحل دریا جمع کرد و به برادرش علی که ۴۹ صدف جمع کرده بود، داد. حالا برادر زهرا چند صدف دارد؟

$$\begin{array}{r} 24 \\ + 49 \\ \hline 73 \\ + 64 \\ \hline 137 \end{array}$$

ب) علی از صدف‌هایش ۴۵ تا را انتخاب و با آن‌ها یک کاردستی درست کرد. حالا چند صدف برایش باقی مانده است؟

$$\begin{array}{r} 73 \\ - 45 \\ \hline 28 \\ - 5 \\ \hline 23 \end{array}$$

فقط با حرکت دادن شکل‌های داده شده به قسمت بالا و بدون چرخاندن آن‌ها شکل شطرنجی را به طور کامل بپوشانید. می‌توانید مانند نمونه با رنگ کردن خانه‌های شطرنجی مثل شکل‌های پایین آن را حل کنید.

